

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru morarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Reorganizarea comitatelor.

Sibiu, 20 Aprilie n.

Deputatul guvernamental sas, Dr. Schuller, a scris și publicat într'un număr mai recent al ziarului „Pester Lloyd” un articol lung, un care combate politica de maghiarizare a baronului Bánffy, accentuând însă totodată, nu știm pentru a căta oară, necesitatea de a merge politica Sașilor mână în mână cu politica Maghiarilor, după ce interesele acestor două popoare sunt — identice (!) Și mai spunea deputatul sas, că Sașii nu pot face cauză comună cu naționalitățile nemaghiare, fiindcă programul politic al acestora este federalizarea țării, căci doară a spus-o deputatul Dr. Polit în dieta dela 1874, că „Ungaria ori va fi o Elveție orientată, ori nu va mai fi.”

Deputatul naționalist Dr. Polit a răspuns lui Schuller, tot în ziarul „Pester Lloyd”, explicându-i vorbele dela 1874. Bătrânul politician naționalist spune în răspunsul său, că e adevărat, că la anul 1874 a spus în dietă, că „Ungaria, în urma democratizării, ori devine o Elveție orientată, ori înceată de a exista”, dar n'a înțeles nici odată lucrurile astfel, ca să se introducă și la noi sistemul cantoanelor din Elveția, ci în vedere a avut totdeauna reorganizarea comitatelor din Ungaria, pe baze demonstrative și naționale, așa cum s'a cerut și la 1868 din partea deputaților naționaliști din dietă, cu ocaziunea discuției asupra legii de naționalități, și cum s'a accentuat și din partea congresului naționalităților, ținut în anul 1895 în Budapesta.

Acesta e programul naționalităților nemaghiare. Și fiindcă el stă în contradicție cu legea de naționalități, aceasta ar trebui modificată, în favorul naționalităților, cari au recunoscut totdeauna dreptul de conducere pe seama naționalității maghiare, precum și dreptul limbei maghiare, ca limbă de stat, la locurile centrale: guvern, parlament, foruri supreme judecătorești, în jos însă au cerut și cer să fie egalitate de drept, pentru toate naționalitățile și toate limbile.

Acesta e cuprinsul articolului dlui Polit, care de sine înțeles, a provocat nemulțămire mare la manuatorii condeiului de pe la ziarele maghiare. Toate gazetele mai de frunte maghiare îi atacă pe dl Polit pentru acest program politic al său, care, — spune una din ele, — nu e alia, decât preluđuul anarhiei.

Nu înțelegem supărarea presei maghiare. Pentru că aceea ce spune Polit în articolul său din „Pester Lloyd” nu e lucru nou. S'a spus de nenumărate ori, că singura soluție mulțămitoare pentru naționalitățile nemaghiare din patrie ar fi arondarea de nou a comitatelor, după naționalități. Pe aceste baze a fost compus și proiectul de lege al deputaților naționaliști, în chestia de naționalitate, prezentat dietei dela 1868.

Și de ce să conțină o astfel de rezolvare a chestiei de naționalități simburile anarhiei? Sunt cumva stări anarhice în comitatele săsești: al Sibiiului, Brașovului, etc. ori la orașele Bistrița, Sighișoara, Sibiu, Brașov, etc. unde administrația se face, în jos, față de cetățeni, în limba acestora, în limba germană? Ce primejdie s'ar putea naște acum din faptul, că tot în felul acesta s'ar formă vre-o 5—6 comitate românești, vre-o 3—4 slovăcești și 2 sârbești? Nu s'ar micșorâ întru nimeca vaza statului ungar, nu ar suferi nici o stărbire unitatea de stat, în schimb însă s'ar dâ o mulțămire generală, tuturor cetățenilor de diferite limbi nemaghiare. E adevărat, că vre-o câțiva dintre funcționarii maghiari de astăzi din comitatele locuite de naționalități nemaghiare și-ar per e posturile, pentru că ar fi înlocuiți cu oameni de o limbă cu poporațiunea comitatului, cari să poată comunica cu poporul în limba acestuia, — dar unitatea de stat și integritatea statului doară nu stă în căpătuirea singuraticilor, luați din sânul naționalității maghiare?!

Nu cu batjocură și cu insulte ar trebui să fie dezi primit programul acesta politic al naționaliștilor, cum se face din partea presei maghiare, ci cu judecată calmă trebuie el analizat, și atunci se va ajunge la convingere și din parte maghiară, că nu se cuprinde în el nimic periculos pentru statul ungar ori pentru îndreptățirea Maghiarilor de a rămâne și pentru mai departe conducători în trebile de stat, dar se cuprinde în el multă dreptate pentru celelalte naționalități nemaghiare din patrie. Iar celce nu voeste, ca să li-se facă și acestora dreptate odată, să trădează că e omul — nedreptății, ceea ce nu e lucru, nici creștinesc, nici politicos.

Situația.

Astăzi se știe, că primirea ministrului nostru de comerț și comunicațiune Kossuth în lungă audiență din partea Maiestății Sale a avut și alt scop, cu mult mai însemnat, nu numai acela de a primi omagiile mulțămiri ale domnului Kossuth pentru acordarea ordinului leopoldin.

Maiestatea Sa a stărut, anume, ca urcarea salarelor ofițerilor din armata austro-ungară să se facă negreșit în sesiunea proxima a delegațiilor. Ministrul Kossuth nu a putut dâ însă Maiestății Sale nici o garanță privitor la chestia aceasta, și nu a putut lua nici un angajament, că va putea înduplecă partidul său să voteze urcarea salarelor. Și astfel audiența s'a terminat fără nici un rezultat, decât poate că acela, că Maiestatea Sa a declarat, cam indispus, că dacă lucrurile stau astfel, adecă, dacă partidul kossuthist nu vrea să facă urcarea salarelor la ofițeri, atunci situația nu se va schimbi întru nimica, dacă guvernul ar fi compus numai din membrii partidului acestuia.

Din declarația aceasta se poate deduce deci, că Kossuth a făcut ofert în cursul audienței, ca Maiestatea Sa să încredințeze numai partidul kossuthist cu

formarea unui cabinet, și atunci poate că vor merge lucrurile. Maiestatea Sa însă nu a primit ofertul, ci a trimis pe ministrul său de externe, pe baronul Aehrenthal, la Budapesta, ca să informeze și să se informeze.

Acesta a fost deci scopul venirii baronului Aehrenthal la Budapesta. Dar greutățile n'au putut fi delăturate nici pe calea aceasta. Cererea kossuthiștilor, de a fi însărcinați ei singuri cu formarea ministerului, Coroana nu o poate accepta, iar kossuthiștii iarăși nu vreau să implinească dorința Maiestății Sale și să voteze în delegațiune împutățirea salarelor ofițerești. Pe lângă aceste puncte de diferențiere, mai vine apoi altul, și mai însemnat: angajamentul luat din partea ministrului comun de externe și din partea ministrului comun de război, în fața delegațiunii austriace, că urcarea salarelor ofițerești se va face negreșit în sesiunea proxima a delegațiilor și din partea Maghiarilor. Dar după cum stau lucrurile, nu se va face, deci cineva va trebui să tragă consecințele: ori ministrii comuni, ori guvernul maghiar.

Poate că până atunci însă se va afla vre-un mod de salvare pe seama situației, acum posomorâte și incurcate. Știrile cele mai noi ne spun, că pe 30 Aprilie e convocat la Viena un conziliu comun de ministri, care se va ține probabil sub prezidenția Maiestății Sale, și pe lângă stabilirea budgetului comun, va avea să reguleze și chestia cu urcarea salarelor ofițerești. Dacă se va putea. Iar dacă nu, — vin zile grele, despre cari scriu deja unele ziare vieneze.

Sărbătorile „drabanților.”

Se știe, că dnii din coaliție, după ce au pus mâna pe putere, — din grația Maiestății Sale, — au dat afară din slujbă pe toti funcționarii, cari s'au angajat să muncească și sub guvernul de mai înainte al trădătorilor de patrie Fejérváry și Kristofy. Multe familii au rămas pe strade, numai din vina, că nu s'au pus și capii lor în fruntea mișcărilor de amenințare față de Viena și față de guvernul baronului Fejérváry, numit și el tot din partea Maiestății Sale, ca al coaliției.

Și drabanții, căci așa le-a rămas numele acestor funcționarii, au plecat la primblare, blăstămânduși soarta și adresându-se, când guvernului, când judecătorilor, cu rugarea, să li se dea pensia cuvenită, celor ce pensie li se compete, și escontenare, celor ce nu au încă anii de serviciu pentru pensie, dar înimi răci au aflat pretutindenea și pretutindenea cere-rile lor au fost respinse.

Atunci s'au adresat Maiestății Sale, spunându-i, că ei au făcut servicii statului ungar sub un guvern, odios, ce e drept, dar numit din partea Maiestății Sale. Nu e cu cale deci să rămână acuma peritori de foame, cu familiile lor, nevinovate. Și intră Maiestății Sale a fost mai bună decât a judecătorilor de acasă. Tocmai acuma în preajma sfintelor sărbători ale învierii a dispus, ca din caseta particulară a Maiestății Sale să se plătească tuturor funcționarilor de pe vremea ministrului Fejérváry, ori pensie pentru viața întreagă, ori escontenare, odată pentru totdeauna, salarul pe un an.

Astfel deci, astăzi drabanții sunt cei mai fericiți oameni, pentru că au scăpat de cele mai mari și dureroase griji, de grijile traiului.

După cum scrie ziarul „Pester Lloyd” împărțirea ajutoarelor din caseta proprie a Maiestății Sale s'a început deja, și se face după următoarele modalități.

Funcționarii de sub guvernul de mai înainte au fost împărțiți în trei grupe, în

trei categorii. În prima categorie sunt puși aceia, cari deja înainte de guvernul Fejérváry se aflau în slujbă, și au stat în serviciul vreunui comitat atâta vreme, încât aveau deja atunci dreptul de a putea fi trecuți la pensie. Acești funcționarii primesc acum din caseta Maiestății Sale întreaga plată avută, împreună cu banii de cuartir, pe cari iau avut atunci când a căzut dela putere guvernul Tisza. Plata le va merge, până nu vor ajunge în vre-o nouă aplicare, de stat, ori comitatensă, când apoi ajutorul M. Sale înceată. Întâmplându-se ca să primească în cursul timpului careva din ei vre-o pensie, suma ce o va primi se va subtrage din competența asigurată acum, și i se va plăti numai diferența.

În categoria a doua stau funcționarii cari au fost în serviciu înainte de guvernul Fejérváry, dar nu au avut încă dreptul la pensie. Aceștia primesc jumătate din plata și banii de cuartir, avuți pe vremea guvernării ministrului Fejérváry.

În categoria a treia cad în fine funcționarii, cari au fost numiți din partea guvernului Fejérváry. Aceștia primesc ca escontenare, odată pentru totdeauna, salariul întreg pe un an.

Natural, că presa maghiară nu e încântată de marinositatea Maiestății Sale. Nui place, că „trădătorii de patrie” vin remunerati pentru fapăturile lor, contrare „patriei”. Faptul în sine însă e foarte însemnat, și formează o nouă dovadă despre bunătatea inimii Maiestății Sale, care nu poate da uitării, cu atât mai puțin miseriei, pe cei ce în zile grele s'au fost angajat să-i fie slujitori credincioși!...

O acuză gravă.

O foaie maghiară, care stă aproape de guvern, și mai ales de ministrul de interne, contele Andrássy, despre care se știe, că e om iubitor de adevăr, a făcut zilele trecute destăinuirea foarte senzațională, că după spusese, și mai ales după do-v zile produse din partea ministrului comun de externe, cu ocaziunea vizitei sale din urmă, făcută la Budapesta, între politicienii maghiari s'ar adă oameni nu tocmai corecți în purtarea lor și nu tocmai scrupuloși în privința banilor, pe cari îi primesc și îi bagă în buzunar și dacă vin din state străine, ca Rusia, Franța, și mai ales Sârbia.

E o acuză gravă aceasta, pe care o dăm și noi, din cuvânt în cuvânt, așa cum a apărut în ziarul „Magyar Hírlap”, care a dat-o întâiașidată. Sună astfel:

„În viața publică maghiară, — lucrul acesta l-a accentuat acum de curând mai de multeori și baronul Aehrenthal, — au ajuns la rol de conducere mulți indivizi, cari sunt agenți ai statelor străine. Aehrenthal a produs și dovezi în privința aceasta. Acești agenți, firește, nu sunt de căutat pe băncile din dietă, cu toate, că nu se poate trece cu tăcerea, că agenții din străinătate s'au putut apropia de mulți deputați maghiari. Astfel de indivizi se învârtesc în estravilanele vieții politice, cari trag plată regulată din Petersburg, Paris, și mai ales din Belgrad, servind astfel interese străine și niziind să câștige deputați, ba partide întregi, pentru intrarea în serviciul astorfel de interese. Ministrului de externe a arătat, că e foarte necesar, ca astfel de existențe să fie scoase din viața publică maghiară, pentru că cu toate că sunt neînsemnate, pot să provoace turburări grave. Nu se poate face politică externă încoronată de succes, câtă vreme o parte a lumei politice maghiare simpatizează cu elementele, cu cari diplomația noastră are să poarte luptă grea...”

Firește, presa maghiară a protestat în contra acuzei grave, adusă unora dintre domnii maghiari și baronul Aehrenthal s'a și grăbit să desmintă, că nu dela dânsul a venit constatatarea făcută, (va să zică s'a făcut totuși constatatarea, dar prin altcineva), iar ziarele maghiare au cam amuțit. Nu mai cer să se facă lumină. Se tem probabil de lumină! Rămâne însă faptul,

că dacă e vorba să fie acuzat cineva, că primește bani străini, pentru promovarea intereselor străine, apoi nu „dacoromânii“, „panslavii“ ori „pangermanii“ sunt aceia, cum eră părerea politicianilor maghiari, ci chiar oameni din tabăra lor!

Dela „Academia Română“.

Joi la oarele 2 d. a. Academia Română din București a ținut o ședință publică solemnă, în fața de față a Alteței Sale Regale Principele Ferdinand, Moștenitorul de tron al României, ca președinte de onoare al acestui corp învățat. Public a fost mult, iar domniile academicieni aproape în număr complet. Președintele Academiei, domnul *Saligny*, a deschis ședința cu următoarea vorbire:

„Alteță Regală! Academia Română salută cu adânc respect și cu mare bucurie pe Alteța Voastră Regală în sinul ei. Greutăți de tot felul ne-au lipsit în ultimii ani de marea fericire, cu care ne-am obișnuit de a vedea adeseori în fruntea noastră pe M. Sa Regele și pe A. V. Regală. Legături puternice strâng Academia, reprezentantă a înaintărei culturale a neamului românesc, de Augusta Voastră dinastie, care a înălțat patria în toate direcțiunile activității omenestii.

Academia este fericită, că A. V. Regală urmărește lucrările ei și purtați un viț și necontenit interes pentru dezvoltarea acestei instituțiuni.

Ne folosim de ocazia zilei de astăzi, pentru a ura M. M. L. L. Regelui și Reginei, A. V. Regale și A. S. Regale Principei ani fericiți și îndelungați pentru fericirea patriei și spre a vedea ridicându-se în strălucire tinerele vlăstare ale regatului. Augustii copii ai A. A. V. V. Regale“.

După aceasta luă cuvântul Principele *Ferdinand*, răspunzând următoarele: „Aduc cele mai vii mulțumiri Academiei pentru simțăminte ce mi exprimați în numele ei.

Dacă n'am putut asista anii trecuți la ședințele acestei instituțiuni de învățați bărbați, au fost împrejurări triste, cari în cea mai mare parte m'au ținut să fiu absent.

Totdeauna însă am urmărit cu cel mai viu interes lucrările Academiei și simt o vie bucurie, că astăzi după trei ani mă gădesc iarăși în mijlocul Domniilor Voastre.

Fiți siguri, că și de aci înainte voi urmări cu același mare interes lucrările Academiei, căreia îi urez un strălucit viitor“.

S'a intrat apoi în ordinea de zi. Membrul ordinar *Ioan Boșdan* a vorbit despre „Documentul Răzenilor dela 1484 și organizarea armatei române în secolul XV.“ A fost ascultat cu mare atențiune, iar după terminare aplaudat și felicitat.

Bülow la Roma.

Se scrie dela Roma, că întrevederile și consultările dintre cancelarul german *Bülow* și ministrul italian de externe *Tittoni*, a dat ca rezultat o deplină înțelegere cu privire la chestiunile mai însemnate internaționale, dar mai ales cu privire la chestiunea balcanică. Același lucru, pe care l-a isprăvit contele *Bülow* nu de mult la Viena, l-a perfecționat acum și la Roma. Intre Germania, Austro-Ungaria și Italia s'a stabilit acum un acord perfect de acțiune în toate chestiunile, cari privesc orientul european.

Contele *Bülow*, aflându-se în Roma, a aflat de cuviință să viziteze și pe Papa, iar în urmă și pe cardinalul *Mery del Val*, conducătorul politicii mari din Vatican. A fost pretutindenea bine primit. Vizitele acestea le-a făcut *Mercuri*. Marți seara i-a dat Regele Italiei un prânz splendid, cu 34 de tacâmuri. A fost de față întregul personal al ambasadei germane din Roma. Vineri contele *Bülow* a plecat la Veneția, unde rămâne vre-o 12 zile, apoi pleacă acasă, la Berlin.

Intrebat de un gazetar asupra adevăratului scop al venirii sale la Roma, contele *Bülow* a spus, că s'a simțit dator să reîntoarcă vizitele pe cari le-au făcut ministrii italieni de externe *Giolitti* și *Tittoni* în anii 1904 și 1905 la Berlin.

Cât despre partea politică a vizitei, — a spus cancelarul, — puterile sunt acum mai ales ocupate a mijloci o tranșacțiune între proiectul englez și cel rusesc cu privire la reformele în Macedonia și la pacificarea cât mai mare posibilă a condițiilor turburate din această țară. E de sperat, că se va ajunge la rezultat practic. Germania nu are nici un interes local, totuși are un viu interes și o viuă dorință, ca să se mențină unirea puterilor asupra chestiunilor balcanice și ca să nu

fie nici un motiv, ca să izbucnească vre-un conflict.

Din întrevederile cu dl *Tittoni* a rezultat, că chestiunile politice pendente sunt considerate sub același punct de vedere. Conferințele noastre verbale, — a zis dl de *Bülow*, — au fixat punctele de vedere și scopurile comune. Aceasta răspunde și la scopul triplei alianțe, care este menține-*ca* statului quo.

Privitor la raporturile dintre Austria și Italia, nu a fost necesară nici o mediațiune din partea Germaniei, de oarece unul dintre meritele cele mai netăgăduite ale domnilor *Giolitti* și *Tittoni* este, de a fi făcut jin nou amicale și pline de încredere reciprocă relațiunile italo-austriace. Lucrul acesta a fost ușurat de atitudinea tot atât de leală și de devotată a lui *Aehrenthal*.

Cu un cuvânt, lucrurile stau bine, înțelegerea e perfectă între cei mari, triplă alianță e de nou întărită în bazele și în nizuințele sale, — deci popoarele pot să fie liniștite și pot să muncească din greu, pentruca să facă banii necesari pentru acoperirea cheltuelilor reclamate de continua înarmare a marilor puteri din triplă alianță!

Conferențe învățătorești.

Convocare.

În conformitate cu ordinul consistorial Nr. 2768 Școl. a c. îmi iau voie a convoca pe învățătorii noștri din protopopiatele: *Sighișoara* și *Cohalm* la conferența, ce se va ține în 17 și 18 Aprilie st. v. a. c. în *Hașfalău* cu următorul

Program:

I. Disertațiuni.

a) Cuvânt de deschidere despre: „școala în lupta contra alcoolismului“, de comisarul consistorial.

b) „Care este metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire“, lucrată de *Cornel Mircea* din *Hetiur*, *George Stelea* din *Bundorf* și *Aurel Vlăduț* din *Malăncrav*.

c) „Programul cântecelor de învățat în școlile primare“ de *Pompiliu Constantin* din *Daneș* și *Vasile Muntean* din *Sighișoara*.

d) „Economia câmpului“ de *Pompiliu Luca* din *Ferihaz* și *George Andron* din *Ungre*.

II. Teme practice.

a) Din Religione: „Vameșul și farișeul“ de *Ambrosiu Stoicovici* din *Sighișoara* și *Zacheiu Borcoman* din *Cohalm*.

b) Din limba română: predarea unei poezii, după conținut și formă, de *Mihail Ranga* din *Boiul-mare* și *George Popp* din *Cața*.

c) Din limba maghiară: „A pad és a szék, párhuzam“, de *Ioan Bărsan* din *Bogata-Olteană* și *Nicolae Brândușă*, din *Țelina*.

Înainte de începerea conferenței să va ține serviciul divin, la care sunt obligați a participa toți membri conferenței, precum și parohii, ca directori școlari.

Sibiui, 2 April, 1908.

Dr. Ioan Dobre
com. cons.

Convocare.

În urma însărcinării primite din partea Vener. Consistoriu arhidiecezan prin circulara sa din 15 Februarie a. c., Nr. 280 școl., am onoare a convoca pe învățătorii noștri din protopresbiteratele *Brașov*, *Bran* și *Treiscaune* la conferența, ce se va ține în 17 și 18 Aprilie v. a. c. în sala festivă a gimnaziului gr. or. român din *Brașov*, cu programul următor:

I. Joi în 17 Aprilie v.

a) La oarele 9 a. m. serviciu divin în biserica Sf. Nicolae din *Brașov-Scheiu*.

b) La oarele 10 a. m. deschiderea conferenței în sala festivă a gimnaziului și apoi citirea și discutarea disertațiunei „Importanța exercițiilor intuitive în școala primară“ de dl *Radu Prișcu*, învățator în *Brașov*.

c) La oarele 3 p. m. citirea și discutarea lucrărilor: „Propunerea limbei maghiare în conformitate cu cerințele art. de lege XXVII din 1907“ de dl *Ioan Dariu*, director școlar în *Brașov*, și „Care este metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire?“, raport din partea *corpului învățătoresc din Râșnov și Cristian*.

II. Vineri în 18 Aprilie v.

a) Dela oarele 8—12 a. m. lecțiuni practice cu grupe de elevi și eleve dela școlile primare de copii și de copile din *Brașov*, în ordinea următoare: Lecțiuni practice din l. maghiară cu anul I. de școală, de dl *G. Govna*, inv. în *Brașov*;

din Exerciții intuitive cu anul II de școală, de dl *Andrieu Goicea*, inv. în *Hermaz*; din Aritmetică cu anul III de școală, de dl *I. Pascu* din *Codlea*; Analiza formală a unei buci de cetire (l. română) cu anul IV de școală, de dl *Pompiliu Dan*, inv. în *Zărnești*; lecțiune practică din Istoria patriei cu a. V și VI de școală, de dl *N. Odor*, inv. în *Turcheș*.

b) la oarele 2 p. m. critică lecțiunilor practice, făcută de învățătorii designați de comisarul consistorial la începutul lecțiunilor, și apoi de ceilalți membri ai conferenței. — Stabilirea programului pentru conferențele viitoare și eventuale propuneri din partea membrilor conferenței.

La această conferență se invită, pe lângă dñii învățători, toți onor. domni preoți din numele protopopiate, ca directori școlari, și în genere prietini și binevoitori școlii noastre primare.

Brașov, 30 Martie v. 1908.

Andrieu Bărsanu.
comisar consistorial.

Convocare.

În conformitate cu circulariul consistorial dno 15 Februarie 1908, Nr. 280 Școl., îmi dau voie a convoca pe învățătorii gr.-or. din protopresbiteratele *Agnita* și *Făgăraș* la conferința anuală, ce se va ține în 17 și 18 Aprilie a. c. în comuna *Bendorf*, protopresbiteratul *Agnitei*.

Programul conferinței:

I. Lucrări practice.

1. Desvoltarea frângerilor zecimale, cu elevii cl. IV, Prelegători *Vincențiu Ștefan*, inv. în *Sămbăta sup. răs.* și *Aurel Varga*, inv. în *Șulumberg*; recensent *Zaharie Muntean*, inv. în *Merghiudeal*.

2. Forma pământului, cu elevii cl. VI. Prelegători *Irimie Varga*, inv. *Cinșor* și *Alexandru Comșa*, inv. în *Părău*; recensent *Petru Macedon*, inv. în *Perșani*.

3. Az aratăs, din cartea de *Schullerus Popovici*, partea a II-a. Prelegător *Teofil Savu*, inv. în *Alțina* și *Procopiu Benția*, inv. în *Hurez*; recensent *Traian Cerbu*, inv. în *Părău*.

4. Biografia lui *Andrieu Baron* de *Șaguna*, temă practică pentru cl. VI de școală. Prelegător *Dumitru Bărbat*, inv. în *Șercăița* și *Ioan Capătă*, inv. în *Șona*; recensent *Ioan Paicu*.

II. Lucrări teoretice:

1. Care e metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire? Disertații *Emil Mandocea*, inv. în *Cincul mare* și *Visarion Bica*, inv. în *Vodeni* mari.

2. „Educația copiilor în spirit religios-moral“, disertație de *Traian Păcală*, inv. în *Galați*; recensent *Nicolae Roșca*, inv. în *Veneția inf.*

3. „Importanța școlii de repetițiune agronomică și alegerea materialului de propus“, prelegător *Ilariu Comșa* din *Mândra*, recensent *Ioan Ciungara* din *Breaza*.

4. Studiul obiceiurilor românești, despre ce au să confereze toți învățătorii.

La conferințele ce se vor deschide Joi, în 17 Aprilie v. a. c. după serviciul sf. liturgii, sunt invitați și on. preoți ca directori școlari.

Sibiui, 2 Aprilie st. v. 1908.

Victor Păcală
comisar cons.

Convocare.

În conformitate cu dispozițiile Ven. Cons. arhidiecezan din 15 Februarie a. c. nr. 280 Școl. învățătorii dela școlile noastre profesionale din protopresbiteratele *Săliște* și *Mercurea* prin aceasta se convoca la conferențele învățătoresc care se vor ține în 17 și 18 Aprilie a. c. st. v. în școala noastră din *Săliște* pe lângă următorul

Program:

1. În 17 Aprilie la oarele 8 a. m. participarea la serviciul divin împreună cu invocarea *Duhului Sfânt*.

2. La 9 ore a. m. deschiderea conferenței prin comisarul consistorial.

3. Constatarea învățătorilor prezenți și constituirea biroului; fixarea definitivă a programului.

4. Tractarea temei dată de *Preaven*. Consistor: „Care este metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și citire“, de *Nicolae Iosif*, învățator în *Acliu*.

5. „Mijloacele de învățământ pentru caligrafie și indigitați asupra felului de aplicare a lor“, de *Petru Giura*, învățator în *Săliște*.

6. „Manuale pentru predarea limbei maghiare în școlile noastre“, recenziune asupra lor, de *Ieronim Puia*, învățator în *Mercurea*.

7. „Abecedarele introduse în școlile noastre“, recenziune de *Rom. Vraciu*, învățator în *Poiana*.

8. Prelegere de altoit viță de viie pentru învățători, de *Nicolae Iosif*, învățator în *Acliu*.

9. „Casa țărănească“ (A parasztház), prelegere practică din limba maghiară cu anul al IV-lea de școală, de *Ioan Miclăuș*, învățator în *Săliște*.

10. „Legile fizicale învățate în aplicarea lor asupra vieții practice“, prelegere practică din fizică cu anul al V-lea de școală, de *Iuliu Crișan*, învățator în *Săliște*.

11. Designarea locului și a temelor pentru proxima conferență și închiderea conferenței.

Săliște, 3/16 Aprilie 1908.

Dr. Ioan Stroia
protop. și comis. consist.

Dela sate.

Moartea și înmormântarea unui învățator harnic.

Boiau, 14 Aprilie n.

În cele mai critice zile, când școala română are trebuință de stâlpi puternici, pentru a rezista atacurilor îndreptate în contra ei, cu scop de a o sgudi din temelie, dușmanul omului, — moartea — pe nesimțite se furizează și răpește pe unul din cei mai capabili de muncă.

Școala noastră din *Chesler*, tractul *Târnavă*, își perde tocmai acum pe alesul seu. Tânărul învățator *Nicolae Manovicu*, fiul preotului gr. ort. *Nicolae Manovicu*, nu mai este între cei vii! Nu mai adună în jurul seu tinerile mlădite a le poporului, ca să le fortifice, să le pregătească pentru a deveni cu timpul pomi puternici în marea grădină a omenimii, căci în 26 Martie și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, în al 23-lea an al etății și al 2-lea al funcționării sale ca învățator, lăsând în doliu pe iubii sei părinți, surori, cumnat și număroși consangeni.

Înmormântarea i-s'a făcut în 28 Martie la oarele 2 p. m., petrecându-l la casa de veci un frumos public din loc și jur. Serviciul funebru a fost celebrat de mai mulți preoți și mai mulți membri din corpul învățătoresc au dat în cor răspunsurile doioase.

Terminându-se serviciul funebru on. domn *Iosif Crșun*, paroh ort. în *Boiau*, rostăște cuvântul funebru, plin de învățătură, arătând sânguința familiei *Manovicu* de a da nașunei un fiu folositor, spre care scop l-a crescut în școlile din *Mediaș*, *Blaj* și pe urmă în pedagogia din *Sibiui*. Iar acum când era să gustăm ceva din fructele sale, zice oratoriu „il vedem înaintea noastră, zăcând rece fără suflare“. Vorbirea a stors lacrimile întreg publicului asistent.

Domnul *Ioan Pop*, paroh gr. cat. din *Chesler*, a luat obiceiul rămas bun dela iubii sei părinți, surori și alți consangeni, muțămindu-le pentru serviciile și îngrijirea de până aci, precum și dela publicul asistent.

În numele dlui protopresbiter tractul *Nicolae Todoran*, care fiind morbos n'a putut lua parte la înmormântarea vărului seu, vorbește dl *Dumitru Comșa*, inv. în *Crăciunel*, arătând lovitura cea grea, care a îndurat familia *Manovicu* prin pierderea fiului *Nicolae*, lipsindu-o de cel mai necesar sprjin, acum la bătrânețe.

În fine corpul rece al defunctului se ridică de câtră 4 învățători și se transportă la casa gătită în fața altarului bisericii din *Chesler*.

Aci învățatorul *Ioan Banea* desfășură steagul negru care s'a înfipt în inima școlii unde a funcționat regretatul, tăindu i-se acum stâlpul de rezistare. Dă poze fostilor sei elevi, ca și pe succesorul neuitatului lor învățator să l asculte și să i-se supună. Iar învățătorilor prezenți le mulțamește pentru dragostea colegială arătată prin participare și se adresează câtră întreg corpul didactic românesc, rugându l ca cu inimă de fer să fie sentinelă a școlilor românești, respingând orice atac îndreptat în contra lor.

Terminate acestea, corpul rece al defunctului se astrucă ca să se plinească cele zise de Domnul: „Pământ ești și în pământ te vei întoarce“. Apoi ne-am reîntors la casa intristaților săi părinți, unde ni-s'a servit obiceiuita „Pomeană“, silindu-se fiecare a întări inima zdrobită a părinților jalnic, îmbărbătându-i cu dreptul Iov: „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac“.

Și acum, tu suflet blând, roagă pe Cel ce conduce destinul popoarelor, ca să se îndure din înaltul seu locaș a întări fortărețele geniului românesc, ca din ele să putem reîs a tuturor atacurilor.

„Fie-i țărana ușoară și memoria binecuvântată“.

Hârțibăceanul.

NOUȚĂȚI.

† Generalul Haralamb, fost locotenent domnesc în România după detronarea principelui Cuza, a încetat din viață Joi dimineața în București, în hotelul Bristol. Era de 88 ani. Senatul și camera au ridicat ședința în semn de doliu. În mormântarea i s'a făcut pe spesele statului.

Decorat Dl căpitan *Mihai Cioban* din regimentul 33 de infanterie, staționat în Arad, a fost decorat din partea Majestății Sale cu *crucea pentru merite militare*.

Dela comitat. Comitetul central al comitatului Sibiu ține ședință în 28 Aprilie 1908, dimineața la oarele 10, în sala mică a casei comitatense, în chestia stabilirii listelor electorale pe anul 1909.

Timpul sărbării Paștilor. Timpul sărbătorilor Învierii s'a stabilise, cum se știe, în sensul unei hotărâri aduse de sinodul din 325 dela Nicea, și cade totdeauna după echinocțiul de primăvară. Duminică întâia după luna nouă. Deci zilele Paștilor variază odată se sărbătorizează mai curând, altădată mai târziu. Deja Luther a lansat ideea, să se hotărască din partea statului o zi anumită pentru sărbarea Paștilor. Acum s'a înaintat parlamentului englez un proiect, care propune, să se stabilească ziua de 7 Aprilie n. ca zi stabilă de sărbătoare pentru Paști.

† **Nicolan Șinca**, preot gr.-ort. în Biscaria, în urma unui morb greu și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în al 63-lea an al etății și al 27-lea al fericitei sale căsătorii și proeții, Duminică în 12 April 1908 n. în clinica din Vienn, unde căutate vindecare pe seama boalei sale. Rămășițele pământești ale defunctului au fost depuse spre odihnă eternă Sâmbătă în 18 Aprilie n. la 3 oare p. m. în cimitierul bisericii gr.-ort. din Biscaria Odihnească în pace!

Teatru românesc în Sibiu. Societatea diletanților din Sibiu va aranja în 3 și 4 Maiu 1908 st. n., în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii” două reprezentațiuni teatrale, cu concursul artiștilor dramatici *Z. Bărsan* și *O. Bărsan*, și anume: *Duminică, în 3 Maiu st. n.* se va juca „Chinul unei femei”, dramă în două acte, după E. Girardin și „Călele și pisca”, comedie într'un act, — iar *Luni, în 4 Maiu 1908 st. n.*: „Drepturile sufletului”, dramă într'un act, de G. Giacosa. „Dela Nord la Sud”, comedie într'un act, de D. Piccioli și „Invățata”, comedie într'un act, localizare din limba franceză. Prețul locurilor: Stal I K 2—, Stal II K 1-50, Stal III K 1—, Balcon K 2—, Galerie K 1—. Pentru studenți 60 fileri. Bilete se pot procura la librăria arhidiecezană și seara la cassa. Inceputul la 8 oare seara.

Biserica din Cernova. Se știe, că biserica rom. catolică din Cernova a fost zidită la stăruințele și din banii adunați din partea preotului *Hlinka*, acum închis în temnița de stat din Seghedin, pentru gîtație. Poporenii, din acest motiv, nu s'au învoit să se facă sfințirea bisericii, decât numai prin preotul lor *Hlinka*, și de aci ciocnire și măcel, cu 13 oameni împușcați din partea geandarmilor și cu mulți ați întemnițați pentru — răsvărire. Bani adunați însă nu s'au ajuns, și comuna bisericească a făcut și niște datorii cu zidirea bisericii, de vre o 20000 coroane. Orașul din apropiere, *Rosenberg*, s'a angajat acum să plătească datoria aceasta, dacă oamenii se învoiesc ca să se facă sfințirea bisericii, și oamenii s'au învoit, după cum spun ziarele maghiare, cu mare bucurie! Sfințirea bisericii din Cernova se va face deci în sărbătorile Rusaliilor.

Teatru în Făgăraș. Societatea de diletanți români „Progresul” din Făgăraș, invitat la producțiunea teatrală ce s'a aranja Marți în 15/28 Aprilie (a treia zi de Paști) 1908, în sala dela „Hotel Paris” (Sorea) în Făgăraș. Inceputul la 8 oare seara precis. Prețurile de intrare: Locul I șirul 1 și 2, de persoană 3 cor.; șirul 3—8 de persoană 2 cor.; Locul II: de persoană 1 cor. 40 bani; Parterre: de persoană 1 cor. Venitul curat este destinat pentru fondul societății. Suprasolvirile s'au primesc cu mulțămă și se vor chita pe cale publică. Biletă se capătă înainte la „Furnica”, precum și seara la cassa. Se va juca: *Nepotul răsfățat*, farsă în 5 acte. După o traducere a lui Ioan St. Șuluțiu, prelucrată de T. V. Păcășian. După producțiunea urmează dans.

Aniversare. Măne, Marți, M. Sa Regele Carol al României împlinește anul 69-lea al etății. Se va oficia serviciu divin la metropoliu din București și în toate catedralele din țară.

In contra duelului. M reuri a ținut la Viena ședință comitetul ligii împotriva duelului. A fost prezidată ședința de principesa Schwartzenberg. S'a cetit un raport lung despre activitatea de până acuma a ligii, care are peste opt mii de membri.

Sesiunea parlamentară în România iarăși a fost prelungită.

La „Fondul Victor și Eugenia Tor-dășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit: profesorul sem. Tinotei Popovici, soția sa Victoria n. Joandrea și noua botezată lor fiică Mioara Bujorica Popovici, fiecare câte 1 cor., mai departe Antoniu Balomiri, măestru Cismaș, deschizând atelier propriu în Orăștie 1 cor. și Ioan Paicu, inv., Calbor 1 cor.

Magnați espulsați. În Paris au fost arestați, și după constatarea identității persoanei, au fost espulsați pentru totdeauna conții *Felitch Andor*, fiul fostului ministru de agricultură, și *Székely Tibor*, pentru mai multe încercări de înșelătorie și pentru joc de cărți, executat nu tocmai în toată regula. În societatea lor se mai afla un domn, tot Maghiar, care asemenea a fost espulsat.

Talar pe seama judecătorilor. Un judecător regesc din Seghedin a înaintat memorandum ministrului de justiție, rugându-l, să introducă și la noi, ca în alte țări, talarul pe seama judecătorilor, atunci când sunt în exercițiul funcțiunii lor, în deosebi însă la publicarea de sentințe. Ideea nu e nouă, și nici nu e — nerealisabilă.

Școala epilepticilor. Ministrul de culte și instrucțiune publică, contele *Apponyi*, a luat măsuri, ca cu începerea viitorului an școlar să se deschidă o școală separată în Budapesta, pe seama copiilor epileptici, cari până acuma erau scutiți de umblarea la școală.

Votul universal. În Danemarca a votat și senatul proiectul de lege, votat de mai de mult din partea camerei, despre introducerea votului universal la alegeri. Drept electoral au în înțelesul acestei legi toți cei trecuți de 25 de ani, bărbați și femei, cari plătesc ceva dare statului. Au însă drept de alegere și femeile cu bărbați, cari nu plătesc dare statului, fiindcă o plătesc bărbații pentru ele.

Biata țară! Bietul Orbán Imre, cetățean dintr'o comună rurală a comitatului B-hor, s'a spânzurat zilele trecute, ținând, că situația politică de astăzi e de nesuportat. În buzunarul lui s'a găsit adecă o scrisoare, în care nefericitul om spunea, că s'a spânzurat, fiindcă: „nu mai pot să văd cum vând conducători naționali sermana țară ungurească!”

Reîntorși. Mișcarea reemigrației de vine tot mai intensivă. După datele statistice s'au reîntorși acasă, în luna lui Ianuarie și Februarie 99,132, iar numărul celor duși de acasă a fost 22,635 de oameni. Anul trecut au emigrat în răstimpul acesta 70,672 de oameni. Deci frigurile emigrării scad.

Călduri mari. În Australia sunt călduri atât de mari, încât oamenii se bolnăvesc. De 25 de ani nu au fost astfel de călduri pe acolo. Pe lângă aceasta s'au mai aprins și niște păduri mari din apropierea doaurilor, și fumul e atât de îndușor, încât oamenii abia pot se resufla. Mai e apoi și lipsa de apă foarte mare, așa, că apa trebuie adusă dela mari depărțări cu trăsura.

Dela Librăria Arhidiecezană, Sibiu, se poate procura de întreaga presă multapreciatul roman de *Bucura Dumbravă*: „Der Haiduk”, cu prețul de cor. 7-20 broșat și cor. 8-40 durabil legat, plus 30 b. spese postale.

Licitația ordonată prin Conzistoriul gr. or. din Sibiu, la 22 Aprilie 1908, în Boița, s'a sistat.

Nasul roșu. Un student german s'a plâns medicului, că are dureri în nas, și pe deasupra are și un nas roșu, ca cel mai mare beutor, cu toate că nu bea, și abia e de 19 ani. După o examinare minuțioasă medicul a constatat, că durerile și roșăța nasului provin din obiceiul, că respectivul fumând, slobozea fumul pe nas. Deci învățatura, să nu tragă nime și să nu sloboadă fumul pe nas când fumează.

E interesant anunțul de noroc a lui S. Heckscher senr. Hamburg din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvarea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina a patra a acestui ziar.

ECONOMIE.

„Poporul”

instituit de credit și cassă de schimb, societate pe acții în Săliște.

Săliște, 7/20 Aprilie 1908.

„Fundatorii”, cari însă nu și-au pus subscrierea, cu datul de 2/15 Aprilie a. c. au emis următoarea convocare, autografa:

„Domni”, cari au subscris acții la înființându institut de credit și cassă de schimb „Poporul” societate pe acții în Săliște, sunt invitați prin aceasta în senzul §-lui 154 al legii comerciale la *adunarea generală de constituire*, care se va ține în 15/28 Aprilie 1908 (a treia zi de sf. Paști) la 3 oare p. m. în sala otelului „Central” (Die Popa) în Săliște, cu următoarea ordine de zi:

1. constatarea acționarilor prezenți și a acțiilor subscrise;
2. deschiderea și constituirea adunării;
3. raportul *fundatorilor*;
4. Statorirea și asigurarea capitalului de acții și plătiri;
5. decizie asupra înființării societății;
6. stabilirea statutelor societății;
7. înștiințarea membrilor direcțiunii *designate* de fundatori;
9. Alegerea comitetului de supraveghiere.
10. Statorirea *salarelor funcționarilor*.

Conform § lui 153 din legea comercială, fiecare acțiune dă un vot, însă nici un acționar nu poate exercita mai mult de 10 voturi. Participarea la adunare se poate face, sau în persoană, sau prin *plenipotențiați* „cari însă trebuie să fie acționari”.

Stăm deci față în față cu ideea *concretizată*, de a se înființa în Săliște o a doua „banca”. Știm, că acum 24 de ani s'a pus la cale aci, de oameni *cumînți* și cu tragere de inimă pentru interesele obștești, o *casă de păstrare*, ca însoțire, care și-a precizat scopul în trei puncte bine definite în statutele sale. Anume: a da ocaziune poporului din acest ținut de a-și depune capitalele cruțate prin munca și sânguința sa în mod sigur spre fructificare, — a mijloci membrilor și altora credite reale ieftine pentru a-i scăpa de relele cămătărniceii, — și de a veni din o parte a veniturii curat realizat în ajutorul instituțiilor publice și de interes obștești din acest ținut.

Acest scop, cassa de păstrare, care la început dispunea de mijloace modeste, în decursul timpului l-a urmărit cu insistență, în cinste, și cu cele mai bune intențiuni, și azi învârte aproape 2 milioane coroane depuneri, de la publicul și instituțiile de aci, și răspunde binefăcătoarea sa activitate în toate trei direcțiunile, fiind feliicitată pentru modul chiverisiri, nu numai de oameni de bine, cari ne cunosc mai de aproape, ci și de cercuri financiare mai îndepărtate, cari ne judecă numai după publicații.

Îvindu-se șovul, (că vre-un *prospect* emis în sensul legii comerciale nu am văzut publicat nicăiri), că se intenționează înființarea unei întreprinderi aci în Săliște din partea unor fruntași, cari *sunt în stare* de aș da seamă de urmările pașilor făcuți, cu gândul de a slăbi și paraliza activitatea unei însoțiri, care în rândul întâiu nu urmărește scopuri de *câștig material*: mai mulți membri ai casei de păstrare s'au întrunit în 51 c. la o consultare confidențială și au luat înțelesul de a declara în public, că sunt pe deplin mulțămii cu activitatea casei de păstrare de până aci, sunt hotărâți ai susținea bazele ei actuale, și exprimându și părerea de rău, că unii membri *intel genți* ai însoțirii se pun în fruntea unei întreprinderi ce urmărește numai scopuri materiale egoiste și nu răspunde la nici o trebuință economică ce nu s'ar putea realiza prin cassa de păstrare, le pune în vedere membrilor cari sprijinesc noua întreprindere, că vin în conflict cu datorințele lor de membri și cu dispozițiunile statutelor însoțirii.

Totodată au declarat, că supărări personale și ambițiuni jignite nu pot legitima pașul de a face afront unei instituțiuni, care a fost mândria noastră, și a celor cari acuma în mod conștiu, s'au înconștiu lucrează la subminarea ei.

În fruntea noarei întreprinderi stau ca inițiatori și autori intelectuali: Onorabilii d. Dimitrie Banciu apotecar, Dr. Nicolae Petra advocat în localitate și Mihail Ittu silvicultor reg. suprem în Kaposvár, și pe aceștia îi *somez în public*, de a se declara, cari le sunt intențiunile, care le e scopul, și căror trebuințe, fie și numai economice, corespunde întreprinderea nouă?

Ori indemnul este o *însușire* a sufletului omnesc, pe care prin cultura inimii, dorim să o suprimăm?

Nu pot presupune astfel de motiv, și deci cu nerăbdare aștept răspunsul deslucitor.

Ear acelora, cărora le sună convocarea pentru a treia zi de Sf. Paști, și cari poate au oferit sprijinul lor material noiei întreprinderi cu răvna de a fi cu timpul împărțășiți cu „*dividendă grasă*” pentru cupoanele acțiunilor subscrise, le zic: că înainte de a vota punctul 5 din ordinea de zi a adunării de constituire, săși tragă bine seama, că creiază un institut de concurență, care va avea să suporte nu numai o grea luptă, ci va trebui să nimicească, dacă va putea, o instituțiune cu puternice rezerve, care are pe partea sa scursul tuturor cercurilor de bine, de care dispunem. Ținutul acesta a fost până aci în fericita poziție, că în toate întreprinderile, cei ce au avut conducerea, au purces în *bună înțelegere*, și dacă azi se lucrează la facerea imposibilă a înțelegerii pe viitor, — răspunderea morală cade asupra acelora, cari nu au avut destulă abnegațiune de a trece, în vederea scopurilor mai înalte, peste unele supărări, legitime sau nu, cari cu timpul se puteau și molocmi.

Aș regreta mult dacă s'ar adeveri vorba Poenariului frentaș, care auzind de sforțările pentru înființarea unei a doua bănci în Săliște, cu sarcasmul obicinuit la oamenii noștri, a zis: „*imi pare bine că din Mărginime — nu numai Poenarii au ajuns cu băncile lor de risul lumii.*”

Am scris aceste șire „sine ira et studio” cu gândul de a lămurii starea lucrului, și de a contribui, *dacă se poate*, acum în oara a 11, și în săptămâna Patimilor, la o aplanare a pornirilor dușmănoase, care în ultima analiză *tot obștei noastre îi vor strica*. Aducă-ne ziua sf. Învierii bucuria unei sincere împăcări și a unei creștinești ertări!

Petru Dragits.

Cărți și reviste.

Viața Sfintei Ecaterine din Alecsandria și a sfântului întâiu mucenic și arhidiacon *Stefan*, prelucrate după mai mulți autori, de Arhiereul *Sofronie Craioveanu*. București, prețul 50 bani. Se poate comanda dela autorul în București, Palatul Sfântului Sinod.

„**Lucașărul**” Nr. 8, a apărut cu următorul sumar: I. Agârbiceanu: Bădicul Pătruș. Elena Farago: Noemvrie (poezie). Elena Farago: O seară (poezie). Cat. Theodorian: Sângele Solovenilor. I. U. Soricu: Sonete (poezie). * * Iubileul Gazetei. O. de Cozmutza: Scrisoare din Paris. Victor Eftimiu: Corabia cu trei catarge (poezie). Maria Cunțan: Rugare (poezie). O. C. și A. Tăslăuanu: Synnöve Solbakken de Björnstjerne Björnson (traducere). Dări de seamă: S. C. Făgețel; Elena Farago: Traduceri. A. O. M. Gâze de N. Urechia. Cronică: Românii la Roma. Greve studențești. Sărbătoare muzicală în Sibiu. Reviste și ziare. „*Tinerimea artistică*”. Academia Română. Știri. — Poșta Redacției. — Poșta administrației. Ilustrațiuni: Dela „*Tinerimea artistică*”. Gheorghe Barițiu. Iacob Mureșianu. Aurel Mureșianu. Sada Jacco. Kawa Kami. Caravana la întoarcere.

Familia Română Nr. 7, are următorul sumar: I. Slavici: Puișorii (nuvelă). Lazăr Iliescu: Cântecul trubadurului (versuri). Emil A. Chiffa: Șapte de primăvară (versuri). Concurs literar: Gâba pescarul, Din viața unui om, Inima pârđalnică, (pov. ist.) Elena Bolcaș: Curierul modei. Darius Pop: Ghicitoră ilustrată.

„**Casa fermecată**”, comedie într'un act pentru copii, după E. Hajtman, de *Elena Fabian*. Tipografia „Aurora” A. Todoran, în Gherla. Prețul 40 fileri esemplar.

„**Buchetul**”, monolog, după Roderic Benedix, de *Enz*. Tipografia „Aurora” A. Todoran în Gherla. Prețul 30 fileri esemplar.

Poșta redacției.

„*Câteva propuneri*”. Nu se poate publica.

Nr. 128/1908 of. ppresb. [89] 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a Rogoz lângă parohul neputincios Ioan Herman, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: jumătate din toate venitele parohului fasonate în coala B.

Concursele, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul legal, iar concurenții se vor prezenta înaintea alegătorilor pentru a cânta ori a oficia și cuvânta.

Lăpușul unguresc, 10 Martie, 1908.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr.-or. al Cetății de piatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasilie Duma
protopop.

Nr. par. 34/908. [94] 1-3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu Arhidiecezan Nr. 2494 Epitr. din 1 Martie 1908 să dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuendă zidirea bisericii gr.-or. rom. din Boșorod protopresbiteratul Hațegului.

Licitațiunea se va ține în biserică la Dumineca Tomei în 3 Maiu 1908 st. n. după serviciul divin. Prețul de strigare e 13.455 cor. 03 fil. afară de materialul brut: peatra, cărămida, nesip și cărăușuri, pe care le pune la dispoziție întreprinzătorului comitetul parohial.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% după prețul de strigare.

Ofertele ulterior sosite nu se vor lua în considerare.

Comitetului parohial îi stă în drept a conrede cu lucrarea pe oricare și dintre plus oferenți.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile se pot vedea la oficiul parohial din Boșorod.

Boșorod, la 10 Aprilie 1908 st. n.

Nicolau Popa paroh gr.-or. român.
Rudolf Murășan notar al com. parohial.

Nr. 90/908.

Vidi:

Avram S. Pecurariu
admin. protopresb.

Recomandă cu prețuri cunoscute de ieftine

Carol Niedermaier
pălărier

33 strada Cisnădiei 33
„La pălăria roșie“.

Pălării

păroase pentru preoți rom. à cor. 8— și extrafine à cor. 9-60, cu formă foarte frumoasă, care e foarte apreciată, ușoară, cu peri scurți, căci numai atunci e frumoasă și durabilă.

Pălării

netede, pentru preoți rom., cu margine mai lată ca la cele de sus, din păr de iepure, à cor. 8— și cor. 6—
(90) 3-4

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgarn de mătăasă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică depositul fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușteriiilor privați, comandarea stoffelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de ieftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de tot proaspătă.
(48) 15-40

Licitațiune.

Parohia gr.-or. din Armeni dă în întreprindere, pe calea licitațiunii publice minuende, care se va ține în 6 Maiu st. n. în sala școlii, facerea alor 140.000 cărămidă pe hotarul comunei, pentru edificarea bisericei.

Informațiuni mai detaliate să pot primi dela oficiul parohial.

Armeni în 6 Aprilie 1908.

Moise Oprîș Vasile Spătariu
epitrop. paroh.

(93) 1-2

Câștigul cel mai mare ev. 600.000 M. **Anunț de noroc!** Câștigurile le garantează statul

Invitare la participarea Șanselor de câștig garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigurile principale ale acestei loterii cu privilegiu sunt următoarele: Cel mai mare câștig este în cazul cel mai norocos de 600.000 M.

1	Premiu à	300.000	Mărci.
1	"	200.000	"
1	"	60.000	"
1	"	50.000	"
1	"	45.000	"
1	"	40.000	"
1	"	35.000	"
1	"	30.000	"
1	Câștig	100.000	"
1	"	60.000	"
1	"	50.000	"
1	"	40.000	"
1	"	30.000	"
7	Câștiguri	20.000	"
1	Câștig	15.000	"
11	Câștiguri	10.000	"
46	"	5.000	"
103	"	3.000	"
163	"	2.000	"
539	"	1.000	"
693	"	300	"
181	"	200	"

În total conține loteria, care constă din 7 clase, 100.000 losuri cu 48.405 câștiguri și 8 premii, așa încât aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Cel mai mare câștig de cl. I. este în cazul cel mai norocos de 50.000 m., se urcă în cl. II-a la 55.000 m., în cl. III-a la 60.000 m., în cl. IV-a la 65.000 m., în cl. V-a la 70.000 m., în cl. VI-a la 80.000 m., în cl. VII-a la 600.000 m.

Pentru cl. I. a cărei tragere se stabilește oficios, costă

losul original întreg	Cor. 7—
losul original de jumătate	" 3.50
losul original de un sfert	" 1.75

Depunerile pentru clasele următoare, precum și conșpectul exact al câștigurilor se pot vedea din planul de loterie oficios, provăzut cu emblema statului, care la cerere îl trimite gratis și franco.

Fiecare dintre participanți primește dela mine imediat după tragere lista oficioasă.

Plătirea și trimiterea câștigurilor se face din partea mea direct interesatului în cauză prompt și sub cea mai strictă discrețiune.

Comandă rog a se face prin mandat postal sau și prin ramburs.

Adresați-Vă cu comandele din cauza tragerii apropiate, cel mult până la

30 Aprilie

cu toată încrederea la (83) 4-6

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft in Hamburg.

La Nr. 311/1908 protp. [87] 2-3

Concurs.

În sensul ordinului Preaveneratului Conzistor arhidiecezan dela 13 Martie a. c. Nr. 2639 Școl. pentru ocuparea postului de învățător la școala elementară gr.-or. română din Zlagna, protopresbiteratul Agnitei, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela I-a publicare în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar anual de 600 cor. solvibil în rate treilunare din repartiție și cvart r în natură în edificiul școlii.

Dela alesul învățător, pe lângă instrucțiunea obligată, se mai cere ca se cânte, în Dumineci și sărbători, cu elevii la sf. liturghie în biserică.

Petițiunile instruite cu documentele prescrie, sunt a se adresa subscrisului.

Agnita, 27 Martie 1908

Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al Agnitei:

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 285/1908 pp. [80] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna Ațintș, protopresbiteratul Turda, pe baza înaltei rezoluțiuni consistoriale dela 12 Februarie a. c. Nr. 1542 Bis., se scrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au să și trimită suplicele instruite în regulă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, de unde să pot lua și informațiuni mai detaliate, apoi cu prealabila încuviințare a acestui oficiu, să pot prezenta înaintea alegătorilor și la biserică spre a cânta eventual a celebra și cuvânta.

Turda, 17 Martie 1908.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Jovian Murășan
protopresbiter.

Fasole uriașe de America.

Această prea interesantă plantă crește până la o mărime de 5 metri, ea produce păstăi de circa 1 metru lungi, alcătuește cea mai frumoasă podoabă a oricărei grădini prin minunata-i înfloritură și produce din August până în Noemvrie păstăi gusoase, cari se pot folosi tocmai așa ca și altele. Se samănă până la finea lui Iunie.

Trimit franco o porțiune de sămânță cu îndrumări pentru cultivare, dacă mi se trimite înainte 1 coroană în mărci poștale sau prin mandat poștal.

Singurul deposit pentru Europa-centrală, la: (86) 3-5

Umbert Rella

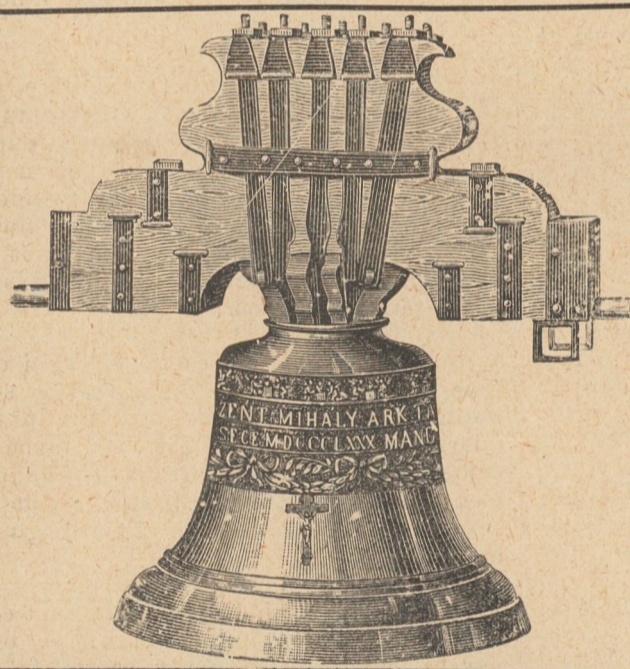
Erzsébetfalva — Budapest m.

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fer bătut.

Iniințată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus nr. 47.

O firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunei bisericesti a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar ori de fer legat, cum și clopote cu sunet armonic. Face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuiază și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.
(7) 6-11

Biblioteca religioasă a „Telegrafului Român“

Sfinții:

1. Vasile cel mare . . . 20 fil.
2. Marele Mucenic George . . . . . 30 "
3. Apostolii Petru și Pavel . . . . . 30 "
4. Marele Mucenic Dimitrie și Sfinții Marii împărați Constantin și Elena . . . . . 30 "

Ediție populară, alcătuită după „Viața Sfinților“, tipărită în București la 1835, de Simeon Popescu, protopresbiter. Sibiu 1906. Tiparul TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE, de unde se pot procura.

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi împrăpătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escrețiunilor. — Prospecte trimite la cerere administrația:

Direcțiunei băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.
(286) 30-100